

ตอนที่ 2

แผนการจัดการเรียนรู้

สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

แผนปฐมนิเทศ

ปฐมนิเทศและข้อตกลงในการเรียนรายวิชาพื้นฐาน ภูมิศาสตร์ ม. 3

สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

รายวิชาพื้นฐาน ภูมิศาสตร์

เวลา 1 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ส 5.1 เข้าใจในลักษณะของโลกทางกายภาพ และความสัมพันธ์ของสรรพสิ่งซึ่งมีผลต่อกันและกันในระบบของธรรมชาติ ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการค้นหา วิเคราะห์ สรุป และใช้ข้อมูลภูมิสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรฐาน ส 5.2 เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์วัฒนธรรม มีจิตสำนึกและมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

2. ตัวชี้วัดชั้นปี

1. ใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการรวบรวม วิเคราะห์ และนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพและสังคมของทวีปอเมริกาเหนือและอเมริกาใต้ (ส 5.1 ม. 3/1)
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางกายภาพและสังคมของทวีปทวีปอเมริกาเหนือและอเมริกาใต้ (ส 5.1 ม. 3/2)
3. วิเคราะห์การก่อเกิดสิ่งแวดล้อมใหม่ทางสังคม อันเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติและทางสังคมของทวีปอเมริกาเหนือและอเมริกาใต้ (ส 5.2 ม. 3/1)
4. ระบุแนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในทวีปอเมริกาเหนือและอเมริกาใต้ (ส 5.2 ม. 3/2)
5. สำรวจ อภิปรายประเด็นปัญหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในทวีปอเมริกาเหนือและอเมริกาใต้ (ส 5.2 ม. 3/3)
6. วิเคราะห์เหตุและผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมในทวีปอเมริกาเหนือและอเมริกาใต้ที่ส่งผลกระทบต่อประเทศไทย (ส 5.2 ม. 3/4)

3. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การจัดการเรียนรู้รายวิชาพื้นฐาน ภูมิศาสตร์ ม. 3 เป็นไปตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ที่ได้ให้สถานศึกษาจัดการเรียนรู้รายวิชาหนึ่งในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยได้กำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ของรายวิชาพื้นฐาน ภูมิศาสตร์ ม. 3 เป็น 2 มาตรฐาน และยังได้กำหนดตัวชี้วัดชั้นปีและสาระการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับ

มาตรฐานการเรียนรู้ รวมทั้งยังได้จัดทำคำอธิบายรายวิชา เพื่อให้สถานศึกษานำไปกำหนดเป็นหลักสูตรสถานศึกษาของคนให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

4. สาระการเรียนรู้

1. เทคนิคและวิธีการจัดการเรียนรู้ รายวิชาพื้นฐาน ภูมิศาสตร์
2. แนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนรู้รายวิชาพื้นฐาน ภูมิศาสตร์
3. ตารางวิเคราะห์ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดชั้นปีกับสาระในหน่วยการเรียนรู้
4. คำอธิบายรายวิชาพื้นฐาน ภูมิศาสตร์ ม. 3
5. โครงสร้างรายวิชาพื้นฐาน ภูมิศาสตร์ ม. 3
6. โครงสร้างเวลาเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภูมิศาสตร์ ม. 3

5. สมรรถนะของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด
3. ความสามารถในการแก้ปัญหา
4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. ซื่อสัตย์สุจริต
3. มีวินัย
4. ใฝ่เรียนรู้
5. อยู่อย่างพอเพียง
6. มุ่งมั่นในการทำงาน
7. รักความเป็นไทย
8. มีจิตสาธารณะ

7. ชิ้นงาน/ภาระงาน

ภาระงานรวบยอด

- การตอบคำถามเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้รายวิชาพื้นฐาน ภูมิศาสตร์
- การอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้รายวิชาพื้นฐาน ภูมิศาสตร์

8. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
1. ซักถามความรู้เรื่อง ปฐมนิเทศ และข้อตกลงในการเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภูมิศาสตร์ ม. 3 2. ตรวจสอบผลงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม	<ul style="list-style-type: none"> ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ 	<ul style="list-style-type: none"> ประเมินพฤติกรรมในการ ทำงานเป็นรายบุคคลหรือ เป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

9. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ 1

1. ครูสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนรู้ เช่น จัดนั่งเรียนแบบรูปตัว U นั่งเรียนเป็นกลุ่ม หรือนักเรียนศึกษานอกห้องเรียน เช่น ห้องประชุม ห้องโสตทัศนศึกษา สนามหญ้าได้ร่มไม้

2. ครูแนะนำตนเอง แล้วให้นักเรียนแนะนำตนเองตามลำดับตัวอักษร หรือตามลำดับหมายเลขประจำตัว หรือตามแถวที่นั่ง ตามความเหมาะสม

3. ครูให้ความรู้ทั่ว ๆ ไปเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ รายวิชาพื้นฐาน ภูมิศาสตร์ พร้อมซักถามนักเรียนในประเด็นต่าง ๆ เช่น

- 1) ทำไมเราจึงต้องเรียนสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
- 2) รายวิชาพื้นฐาน ภูมิศาสตร์มีความสำคัญและจำเป็นต่อเราหรือไม่ เพราะอะไร
4. ครูสรุปความรู้แล้วเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้

5. ครูระบุสิ่งที่ต้องเรียนในรายวิชาพื้นฐาน ภูมิศาสตร์ ม. 3 โดยใช้ข้อมูลจากหน้าสารบัญในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภูมิศาสตร์ ม. 3 ของบริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด จากนั้นอธิบายเพื่อทำความเข้าใจกับนักเรียนในเรื่องต่อไปนี้ (โดยใช้ข้อมูลจากตอนที่ 1)

- 1) คำอธิบายรายวิชาพื้นฐาน ภูมิศาสตร์ ม. 3
- 2) โครงสร้างรายวิชาพื้นฐาน ภูมิศาสตร์ ม. 3
- 3) โครงสร้างเวลาเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภูมิศาสตร์ ม. 3

6. ครูบอกเทคนิคและวิธีการจัดการเรียนรู้รายวิชาพื้นฐาน ภูมิศาสตร์ ม. 3 โดยสรุปว่ามีเทคนิคและวิธีการเรียนรู้อะไรบ้าง (โดยใช้ข้อมูลจากตอนที่ 1)

7. ครูสนทนาและซักถามนักเรียนเพื่อทำความเข้าใจถึงแนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ รายวิชาพื้นฐาน ภูมิศาสตร์ ม. 3 (โดยใช้ข้อมูลจากตอนที่ 1) รวมทั้งเกณฑ์ตัดสินผลการเรียนรู้ ในประเด็นต่าง ๆ เช่น

- 1) รายวิชาพื้นฐาน ภูมิศาสตร์ ม. 3 มีเวลาเรียนเท่าไร
- 2) รายวิชานี้จะสอบและเก็บคะแนนอย่างไร และเท่าไร
- 3) รายวิชานี้จะตัดสินผลการเรียนอย่างไร

8. ครูแนะนำสื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้ที่จะใช้ประกอบการเรียนรู้รายวิชาพื้นฐาน ภูมิศาสตร์ ม. 3 โดยใช้ข้อมูลจากหน้าบรรณานุกรมในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภูมิศาสตร์ ม. 3 ของ บริษัท สำนักพิมพ์พัฒนาพานิช จำกัด นอกจากนี้ครูควรแนะนำแหล่งสืบค้นความรู้ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ที่ได้ระบุไว้ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภูมิศาสตร์ ม. 3 ของ บริษัท สำนักพิมพ์พัฒนาพานิช จำกัด เพื่อทำความเข้าใจถึงแหล่งสืบค้นความรู้แต่ละอย่าง

9. ครูสนทนากับนักเรียนและร่วมกันทำข้อตกลงในการเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภูมิศาสตร์ ม. 3 ในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

- 1) เวลาเรียน ต้องเข้าเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของเวลาเรียนในรายวิชานี้ หรือไม่ขาดเรียนเกิน ๓ ครั้ง กรณีป่วยต้องส่งใบลาโดยผู้ปกครองลงชื่อรับรองการลา
- 2) ควรเข้าห้องเรียนตรงเวลาและรักษามารยาทในการเรียน
- 3) เมื่อเริ่มเรียนแต่ละหน่วยการเรียนรู้จะมีการทดสอบก่อนเรียน และหลังจากเรียนจบแต่ละหน่วยการเรียนรู้แล้วจะมีการทดสอบหลังเรียน
- 4) ในช่วงที่มีการฝึกปฏิบัติงาน ควรเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือให้พร้อม โดยจัดหาไว้ล่วงหน้า
- 5) รับผิดชอบการเรียน การสร้างชิ้นงาน และการส่งงานตามเวลาที่กำหนด
- 6) รักษาความสะอาดบริเวณที่ปฏิบัติกิจกรรม วัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือที่ใช้ทำงานทุกครั้ง

ขั้นที่ 3 ฝึกฝนผู้เรียน

10. ครูให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้และแหล่งสืบค้นความรู้อื่น ๆ ที่จะนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้รายวิชาพื้นฐาน ภูมิศาสตร์ ม. 3 จากนั้นครูและนักเรียนร่วมกันสรุปและบันทึกผล

ขั้นที่ 4 นำไปใช้

11. ครูให้นักเรียนพิจารณาว่า จากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติกิจกรรมมีเรื่องอะไรบ้างที่ยังไม่เข้าใจหรือมีข้อสงสัย ถ้ามีครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

12. นักเรียนร่วมกันประเมินการปฏิบัติกิจกรรมว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคใด และได้มีการแก้ไขอย่างไรบ้าง

13. ครูให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนหัวข้อนี้และการปฏิบัติกิจกรรม

14. ครูทดสอบความเข้าใจของนักเรียนโดยการให้ตอบคำถาม เช่น

1) รายวิชานี้มีเกณฑ์ตัดสินผลการเรียนรู้อย่างไร

2) ข้อตกลงในการเรียนมีอะไรบ้าง

15. ครูให้นักเรียนนำประโยชน์จากการเรียนรู้เรื่อง ปฐมนิเทศและข้อตกลงในการเรียนรายวิชา
พื้นฐาน ภูมิศาสตร์ ม. 3 ไปประพฤติปฏิบัติให้ถูกต้องเหมาะสมและสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 5 สรุป

16. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง ปฐมนิเทศและข้อตกลงในการเรียนรายวิชาพื้นฐาน
ภูมิศาสตร์ ม. 1 โดยให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในแบบบันทึกความรู้ หรือสรุปเป็นแผนที่ความคิดหรือผัง
มโนทัศน์ลงในสมุด พร้อมทั้งตกแต่งให้สวยงาม

17. ครูมอบหมายให้นักเรียนอ่านและทบทวนความรู้เกี่ยวกับแผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ที่
เคยเรียนผ่านมา เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

10. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

1. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภูมิศาสตร์ ม. 3 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
2. คู่มือการสอน ภูมิศาสตร์ ม. 3 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
3. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint รายวิชาพื้นฐาน ภูมิศาสตร์ ม. 3 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

11. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

1. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ _____
แนวทางการพัฒนา _____
2. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ _____
แนวทางแก้ไข _____
3. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน _____
เหตุผล _____
4. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ _____
_____

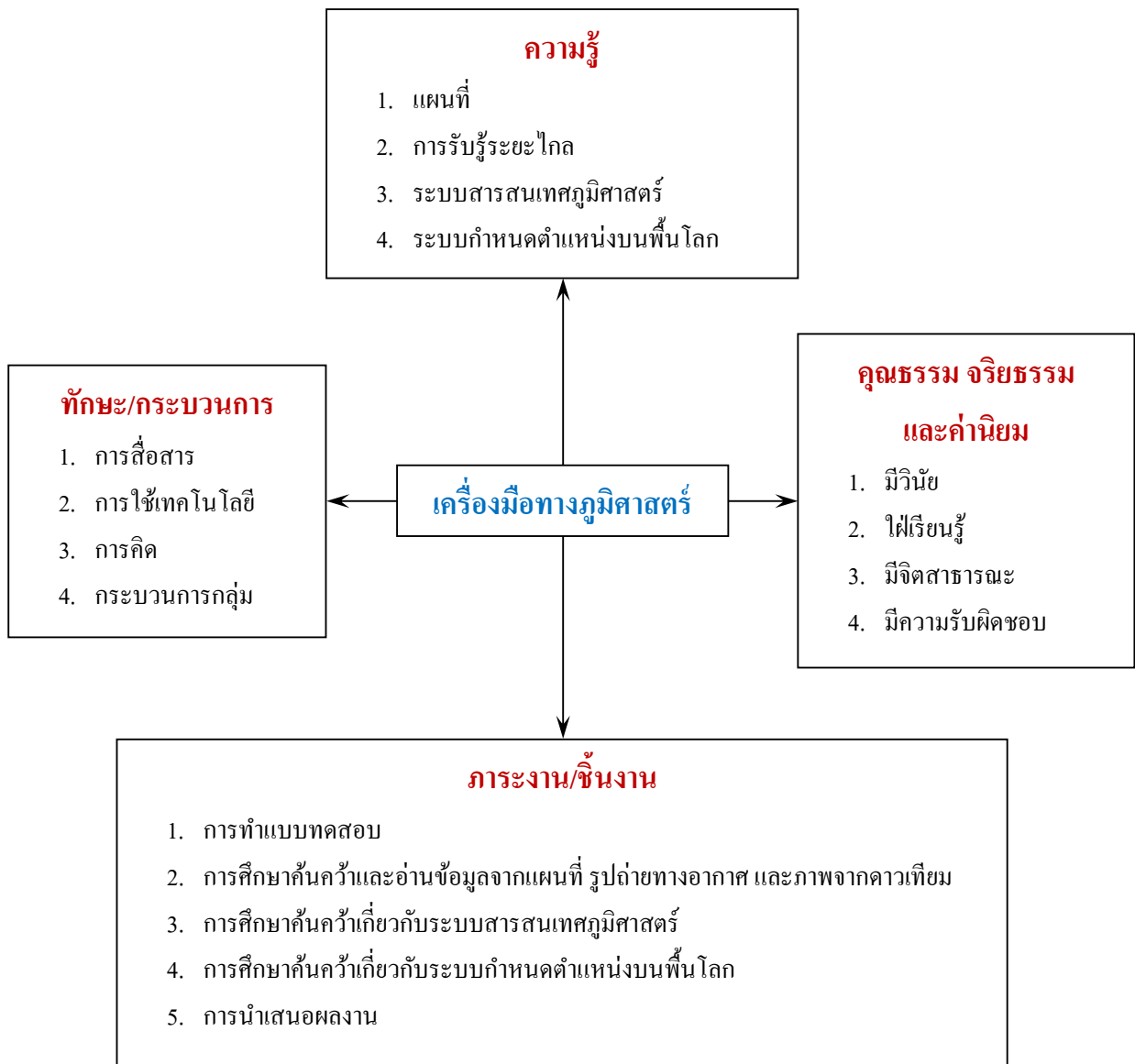
ลงชื่อ _____ ผู้สอน
_____/_____/_____

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1

เครื่องมือทางภูมิศาสตร์

เวลา 3 ชั่วโมง

ผังโน้ตสรุปเป้าหมายการเรียนรู้และขอบข่ายภาระงาน/ชิ้นงาน

ผังการออกแบบการจัดการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เครื่องมือทางภูมิศาสตร์

ขั้นที่ 1 ผลลัพธ์ปลายทางที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียน	
ตัวชี้วัดชั้นปี <ul style="list-style-type: none"> ใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการรวบรวม วิเคราะห์ และนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพและสังคมของทวีปอเมริกาเหนือและอเมริกาใต้ (ส 5.1 ม. 3/1) 	
ความเข้าใจที่คงทนของนักเรียน นักเรียนจะเข้าใจว่า... <p>เครื่องมือทางภูมิศาสตร์เป็นเครื่องมือที่ทำให้เข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างสภาพพื้นที่กับการดำรงชีวิตของมนุษย์</p>	คำถามสำคัญที่ทำให้เกิดความเข้าใจที่คงทน <ol style="list-style-type: none"> เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ประกอบด้วยอะไรบ้างและมีประโยชน์อย่างไร การรับรู้จากระยะไกลคืออะไร และประกอบด้วยอะไรบ้าง ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์คืออะไร และมีประโยชน์ต่อการศึกษาวិชาภูมิศาสตร์อย่างไร ระบบกำหนดตำแหน่งบนพื้นโลกคืออะไร และเราสามารถใช้ระบบนี้ได้อย่างไร
ความรู้ของนักเรียนที่นำไปสู่ความเข้าใจที่คงทน นักเรียนจะรู้ว่า... <ol style="list-style-type: none"> คำสำคัญ ได้แก่ ดาวเทียม พานิชย์ คำพิกัด UTM แผนที่ หมายถึง สื่อรูปแบบหนึ่งที่ถ่ายทอดข้อมูลของโลกในรูปแบบกราฟิก โดยย่อส่วนให้เล็กลงด้วยมาตราส่วนต่าง ๆ และเส้นโครงแผนที่แบบต่าง ๆ ให้เข้าใจตามวัตถุประสงค์ด้วยการใช้สัญลักษณ์ การรับรู้จากระยะไกล คือ ระบบการสำรวจเก็บข้อมูลพื้นผิวโลกด้วยเครื่องรับรู้ที่ติดไปกับดาวเทียมหรือเครื่องบิน เครื่องรับรู้จะตรวจจับคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าที่สะท้อนจากวัตถุบนพื้นผิวโลก จากนั้นจึงมีการแปลงข้อมูลเป็นข้อมูลเชิงเลขทำให้ได้ผลิตภัณฑ์สารสนเทศ ได้แก่ รูปถ่ายทางอากาศและ 	ทักษะ/ความสามารถของนักเรียนที่นำไปสู่ความเข้าใจที่คงทน นักเรียนจะสามารถ... <ol style="list-style-type: none"> อธิบายความหมาย วิธีการใช้ และประโยชน์ของเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ เลือกใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการศึกษาข้อมูลทางภูมิศาสตร์ได้อย่างเหมาะสม

<p>ภาพจากดาวเทียม</p> <p>4. รูปถ่ายทางอากาศ (aerial photograph) คือ รูปภาพของลักษณะภูมิประเทศที่ปรากฏอยู่บนพื้นผิวโลกในบริเวณใดบริเวณหนึ่ง ได้มาจากการถ่ายภาพด้วยกล้องที่ติดตั้งอยู่บนอากาศยาน หรือนำไปกับอากาศยาน</p> <p>5. รูปถ่ายทางอากาศแบ่งออกได้ 2 ชนิด ได้แก่ รูปถ่ายในแนวตั้ง (vertical photograph) และรูปถ่ายในแนวเฉียง (oblique photograph) ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ รูปถ่ายแบบเฉียงต่ำ และรูปถ่ายแบบเฉียงสูง</p> <p>6. ภาพจากดาวเทียม (satellite imagery) คือ ภาพที่เกิดจากการบันทึกข้อมูลเชิงเลขจากดาวเทียม ภาพที่ได้อาศัยคุณสมบัติที่ว่าวัตถุแต่ละชนิดสะท้อนพลังงานคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าที่ส่งมาจากเครื่องมือถ่ายภาพบนดาวเทียมได้ไม่เท่ากัน ภาพจากดาวเทียมมีความทันสมัยของข้อมูลมากกว่ารูปถ่ายทางอากาศ มีค่าใช้จ่ายที่ต่ำกว่า และเป็นข้อมูลเชิงเลขที่สามารถใช้กับระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ได้โดยตรง</p> <p>7. ดาวเทียมสำรวจทรัพยากรโลกที่สำคัญในปัจจุบัน ได้แก่ ดาวเทียมแลนด์แซต ไอคอนอส คิกเบิร์ต และโนอา โดยดาวเทียมแลนด์แซตเป็นดาวเทียมสำรวจทรัพยากรดวงแรกของโลก</p> <p>8. ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (Geographic Information System–GIS) หมายถึง ระบบที่ใช้รวบรวมจัดเก็บ วิเคราะห์ ปรับปรุง สืบค้นข้อมูลพื้นผิวโลก รวมถึงแสดงผลข้อมูลทางภูมิศาสตร์ใช้ในการวางแผนและการจัดการที่เกี่ยวข้องในทางภูมิศาสตร์ มีองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ ข้อมูลกระบวนการวิเคราะห์ และบุคลากร</p>	
---	--

<p>9. ระบบกำหนดตำแหน่งบนพื้นโลก (Global Positioning System–GPS) เป็นระบบนำทางที่ดีที่สุดในปัจจุบัน ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนอวกาศ ส่วนสถานีควบคุม และส่วนผู้ใช้</p>	
<p>ขั้นที่ 2 การงานและการประเมินผลการเรียนรู้ซึ่งเป็นหลักฐานที่แสดงว่านักเรียนมีผลการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้อย่างแท้จริง</p>	
<p>1. การงานที่นักเรียนต้องปฏิบัติ</p> <p>1.1 ศึกษาค้นคว้าและอ่านข้อมูลจากแผนที่ รูปถ่ายทางอากาศ และภาพจากดาวเทียม</p> <p>1.2 ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์</p> <p>1.3 ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับระบบกำหนดตำแหน่งบนพื้นโลก</p>	
<p>2. วิธีการและเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้</p> <p>2.1 วิธีการประเมินผลการเรียนรู้</p> <p>1) การทดสอบ</p> <p>2) การประเมินผลงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม</p> <p>3) การประเมินด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม</p> <p>4) การประเมินด้านทักษะ/กระบวนการ</p>	<p>2.2 เครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้</p> <p>1) แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน</p> <p>2) แบบประเมินผลงาน/กิจกรรม เป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม</p> <p>3) แบบประเมินด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม</p> <p>4) แบบประเมินด้านทักษะ/กระบวนการ</p>
<p>3. สิ่งที่น่าประเมิน</p> <p>3.1 ความสามารถ 6 ด้าน ได้แก่ การอธิบาย ชี้แจง การแปลความและตีความ การประยุกต์ ดัดแปลง และนำไปใช้ การมีมุมมองที่หลากหลาย การให้ความสำคัญและใส่ใจในความรู้สึกของผู้อื่น และการรู้จักตนเอง</p> <p>3.2 ทักษะ/กระบวนการ เช่น การสื่อสาร การใช้เทคโนโลยี การคิด การแก้ปัญหา กระบวนการกลุ่ม</p> <p>3.3 คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม เช่น มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง รักความเป็นไทย รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ มีจิตสาธารณะ มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์สุจริต</p>	
<p>ขั้นที่ 3 แผนการจัดการเรียนรู้</p>	
<p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เครื่องมือทางภูมิศาสตร์</p>	
<p>เวลา 3 ชั่วโมง</p>	

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

เครื่องมือทางภูมิศาสตร์

สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เครื่องมือทางภูมิศาสตร์

เวลา 3 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

เครื่องมือทางภูมิศาสตร์เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาข้อมูลทางภูมิศาสตร์ให้มีความเข้าใจมากยิ่งขึ้น เครื่องมือที่ดีและมีประสิทธิภาพสูงจะช่วยให้เราศึกษาภูมิศาสตร์ได้อย่างถูกต้องและนำความรู้ที่ได้ไปใช้ได้เหมาะสม เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ที่สำคัญ ได้แก่ แผนที่ การรับรู้จากระยะไกล ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ และระบบกำหนดตำแหน่งบนพื้นโลก

2. ตัวชี้วัดชั้นปี

- ใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการรวบรวม วิเคราะห์ และนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพและสังคมของทวีปอเมริกาเหนือและอเมริกาใต้ (ส 5.1 ม. 3/1)

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

- อธิบายลักษณะและประโยชน์ของเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ได้ (K)
- เลือกใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการศึกษาข้อมูลทางภูมิศาสตร์ได้ถูกต้อง (K, P)
- มีความสนใจและมุ่งมั่นที่จะใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ (A)
- ใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ได้อย่างเหมาะสม (A, P)

4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
<ol style="list-style-type: none"> ทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ซักถามความรู้เรื่อง เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ ตรวจผลงาน/กิจกรรมเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม 	<ul style="list-style-type: none"> ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้านความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ 	<ul style="list-style-type: none"> ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

5. สาระการเรียนรู้

- เครื่องมือทางภูมิศาสตร์

1. แผนที่
2. การรับรู้จากระยะไกล
  - 2.1 รูปถ่ายทางอากาศ
  - 2.2 ภาพจากดาวเทียม
3. ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์
  - 3.1 องค์ประกอบของระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์
  - 3.2 ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์กับระบบอินเทอร์เน็ต
4. ระบบกำหนดตำแหน่งบนพื้นโลก

6. แนวทางบูรณาการ

ภาษาไทย	➡	ฟัง พูด อ่าน และเขียนข้อมูลเกี่ยวกับเครื่องมือทางภูมิศาสตร์
การงานอาชีพฯ	➡	ค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับเครื่องมือทางภูมิศาสตร์จากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น อินเทอร์เน็ต
ภาษาต่างประเทศ	➡	ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับเครื่องมือทางภูมิศาสตร์จากสื่อภาษาอังกฤษ

7. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

ชั่วโมงที่ 2

1. ครูแจ้งตัวชี้วัดชั้นปีและจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ
2. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน
3. ครูตรวจผลงานของนักเรียน โดยสุ่มเลือกนักเรียน 2–3 คน ให้ออกมาอ่านเรื่องเกี่ยวกับแผนที่ และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ที่ได้รับมอบหมายให้อ่านและทบทวนมาให้เพื่อน ๆ ฟังหน้าชั้นเรียน โดยครูคอยแนะนำและเสริมความรู้
4. ครูซักถามนักเรียนเกี่ยวกับเครื่องมือต่าง ๆ ในปัจจุบันว่ามีอะไรบ้างที่มีความเกี่ยวข้องกับภูมิศาสตร์ เช่น แผนที่ ระบบนำทางในโทรศัพท์เคลื่อนที่ Google Earth ให้นักเรียนตอบคนละ 1 เรื่อง ครูบันทึกลงบนกระดาน แล้วเชื่อมโยงเข้าสู่เนื้อหาที่จะเรียน

ขั้นที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้

5. ครูอธิบายเกี่ยวกับแผนที่ให้นักเรียนฟัง โดยใช้เนื้อหาจากหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภูมิศาสตร์ ม. 3 ของบริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด จากนั้นครูแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม และแบ่งงาน ดังนี้

- กลุ่มที่ 1 ศึกษาเรื่อง แผนที่
- กลุ่มที่ 2 ศึกษาเรื่อง การรับรู้จากระยะไกล
- กลุ่มที่ 3 ศึกษาเรื่อง ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์
- กลุ่มที่ 4 ศึกษาเรื่อง ระบบกำหนดตำแหน่งบนพื้นโลก

6. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มสืบค้นข้อมูลจากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ นำข้อมูลและภาพที่ได้มาวิเคราะห์และสรุปแล้วเขียนลงบนกระดาษโปสเตอร์เป็นแผนที่ความคิดหรือแผนผัง อย่างใดอย่างหนึ่งตามความสนใจของแต่ละกลุ่ม

7. ครูมอบหมายให้นักเรียนค้นหาความหมายของคำว่า “การรับรู้จากระยะไกล” จากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น เอกสารในห้องสมุด อินเทอร์เน็ต สรุปและบันทึกความรู้ที่ได้ลงในสมุด เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

ชั่วโมงที่ 3

8. ครูตรวจผลงานของนักเรียน โดยสุ่มเลือกนักเรียน 2–3 คน ให้ออกมาอ่านความหมายของคำว่า “การรับรู้จากระยะไกล” ที่ได้รับมอบหมายให้ไปค้นหามาให้เพื่อน ๆ ฟังหน้าชั้นเรียน โดยครูคอยแนะนำและเสริมความรู้

9. ครูอธิบายเกี่ยวกับการรับรู้จากระยะไกลให้นักเรียนฟัง โดยใช้เนื้อหาจากหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภูมิศาสตร์ ม. 3 ของบริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด จากนั้นให้นักเรียนกลุ่มที่ 1 และ 2 ออกมานำเสนอผลการสืบค้น วิเคราะห์ และสรุปข้อมูลเกี่ยวกับแผนที่และการรับรู้จากระยะไกลหน้าชั้นเรียน

10. ครูมอบหมายให้นักเรียนค้นหาความหมายของคำว่า “ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์” และ “ระบบกำหนดตำแหน่งบนพื้นโลก” จากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น เอกสารในห้องสมุด อินเทอร์เน็ต สรุปและบันทึกความรู้ที่ได้ลงในสมุด เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

ชั่วโมงที่ 4

11. ครูตรวจผลงานของนักเรียน โดยสุ่มเลือกนักเรียน 2–3 คน ให้ออกมาอ่านความหมายของคำว่า “ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์” และ “ระบบกำหนดตำแหน่งบนพื้นโลก” ที่ได้รับมอบหมายให้ไปค้นหามาให้เพื่อน ๆ ฟังหน้าชั้นเรียน โดยครูคอยแนะนำและเสริมความรู้

12. ครูอธิบายเกี่ยวกับระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์และระบบกำหนดตำแหน่งบนพื้นโลกให้นักเรียนฟัง โดยใช้เนื้อหาจากหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภูมิศาสตร์ ม. 3 ของบริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด จากนั้นให้นักเรียนกลุ่มที่ 3 และ 4 ออกมานำเสนอผลการสืบค้น วิเคราะห์ และสรุปข้อมูลเกี่ยวกับระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์และระบบกำหนดตำแหน่งบนพื้นโลกหน้าชั้นเรียน

13. ครูช่วยสรุปและอธิบายเพิ่มเติม แล้วให้นักเรียนบันทึกความรู้ที่ได้ลงในแบบบันทึกความรู้เรื่องเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ ส่งครู

14. ครูนำเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ที่แสดงข้อมูลเกี่ยวกับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มาให้นักเรียนดู เช่น แผนที่ รูปถ่ายทางอากาศ ภาพจากดาวเทียม ให้นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์ลักษณะทางกายภาพและสังคมและวัฒนธรรมว่ามีลักษณะเป็นอย่างไร และตอบว่าเครื่องมือดังกล่าวแสดงข้อมูลของประเทศใดในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ครูสรุปและเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง นักเรียนสรุปความรู้ที่ได้ลงในสมุด

15. ครูมอบหมายให้นักเรียนจับคู่และสืบค้นภาพรูปถ่ายทางอากาศและภาพจากดาวเทียมของทวีปอเมริกาเหนือและทวีปอเมริกาใต้ที่มีความเกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพ โดยเฉพาะการทำเกษตรกรรม

แล้วนำมาช่วยกันวิเคราะห์ว่าจากภาพการประกอบอาชีพของชาวยุโรปหรือชาวแอฟริกามีลักษณะที่คล้ายคลึงกับแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงหรือไม่ อย่างไร สรุปเป็นความเรียงส่งครู

ขั้นที่ 3 ฝึกฝนผู้เรียน

16. ครูซักถามนักเรียนในประเด็นต่อไปนี้ ให้นักเรียนช่วยกันตอบคำถาม จากนั้นครูสรุปคำตอบของนักเรียน

1) นักเรียนคิดว่า การรับรู้จากระยะไกลมีขั้นตอนการทำงานอย่างไร

2) นักเรียนคิดว่า ในชีวิตประจำวันของนักเรียนได้รับประโยชน์จากระบบกำหนดตำแหน่งบนพื้นโลกหรือไม่ อย่างไร

17. ครูให้นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ ในแบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ภูมิศาสตร์ ม. 3 ของบริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด แล้วช่วยกันเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง

ขั้นที่ 4 นำไปใช้

18. ครูให้นักเรียนยกตัวอย่างการนำเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ไปใช้ในชีวิตประจำวัน

ขั้นที่ 5 สรุป

19. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ ได้แก่ แผนที่ การรับรู้จากระยะไกล ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ และระบบกำหนดตำแหน่งบนพื้นโลก ว่ามีวิธีการใช้อย่างไร เป็นแผนที่ความคิดและบันทึกลงสมุด

20. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนและช่วยกันเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง

21. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ประจำหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ในแบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ภูมิศาสตร์ ม. 3 ของบริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด เพื่อประเมินผลการเรียนรู้ด้านความรู้ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม และด้านทักษะ/กระบวนการของนักเรียน

22. ครูมอบหมายให้นักเรียนศึกษาเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ทวีปอเมริกาเหนือ เรื่อง ลักษณะทางกายภาพของทวีปอเมริกาเหนือ เป็นการบ้านเพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

8. กิจกรรมเสนอแนะ

ครูให้นักเรียนศึกษาเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ในทวีปอเมริกาเหนือและอเมริกาใต้ที่นักเรียนสนใจ สรุปว่าได้อะไรจากเว็บไซต์นั้นบ้าง แล้วนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

9. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

1. แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน
2. อุปกรณ์เครื่องเขียน เช่น สีเมจิก สีไม้
3. สื่ออิเล็กทรอนิกส์และหนังสือต่าง ๆ จากห้องสมุด
4. กระดาษโปสเตอร์
5. แบบบันทึกความรู้เรื่อง เครื่องมือทางภูมิศาสตร์
6. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภูมิศาสตร์ ม. 3 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

7. แบบฝึกทักษะ รายวิชาพื้นฐาน ภูมิศาสตร์ ม. 3 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
8. คู่มือการสอน ภูมิศาสตร์ ม. 3 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด
9. สื่อการเรียนรู้ PowerPoint รายวิชาพื้นฐาน ภูมิศาสตร์ ม. 3 บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

10. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

1. ความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้	_____
แนวทางการพัฒนา	_____
2. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดการเรียนรู้	_____
แนวทางแก้ไข	_____
3. สิ่งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผน	_____
เหตุผล	_____
4. การปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้	_____
	_____
	ลงชื่อ _____ ผู้สอน
	_____ / _____ / _____